

Reactie De Brauw Blackstone Westbroek N.V. op het conceptwetsvoorstel implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering van 17 juli 2023

10 september 2023

1 INLEIDING

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de consultatieversie van het wetsvoorstel implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering en maken graag gebruik van de mogelijkheid daarop te reageren.

Het conceptwetsvoorstel strekt tot implementatie van bepaalde onderdelen van de richtlijn duurzaamheidsrapportering (*Corporate Sustainability Reporting Directive* – "CSRD"), waaronder de regels voor verplichte assurance op de duurzaamheidsrapportages.

De CSRD neemt als uitgangspunt dat de auditor die de jaarrekening controleert ook het assurance-oordeel over de duurzaamheidsrapportage geeft. De CSRD biedt lidstaten echter de optie mogelijk te maken dat een andere auditor of een ander auditkantoor dan de auditor of het auditkantoor dat de wettelijke controle van de jaarrekening verricht, het assurance-oordeel over de duurzaamheidsrapportage geeft, of dat het assurance-oordeel wordt gegeven door een geaccrediteerde onafhankelijke verlener van assurediensten (Independent Assurance Service Provider – "IASP").¹

Het conceptwetsvoorstel volgt de lijn van de CSRD, en neemt als uitgangspunt dat het assurance-onderzoek wordt uitgevoerd door dezelfde auditor c.q. hetzelfde auditkantoor als dat de controle van de jaarrekening verricht. Het conceptwetsvoorstel voorziet nog niet in de mogelijkheid om het assurance-oordeel over de duurzaamheidsrapportage door een andere partij te laten verrichten, maar beoogt de mogelijkheid open te houden hier later alsnog in te voorzien zonder dat een nieuw wetgevingstraject hoeft te worden doorlopen. Het voorgestelde artikel 5a Wta², en het met het wetsvoorstel implementatiewet openbaarmaking winstbelasting voorgestelde artikel 2:391a BW³ beogen er in te voorzien dat dit later bij algemene maatregel van bestuur gefaciliteerd kan worden. Wij beperken ons in deze reactie tot drie deelonderwerpen die hiermee

---

¹ Artikel 1, punt 13 CSRD; Artikel 34 lid 3 Richtlijn 2013/34/EU.

² Voorgesteld artikel 5a Wta regelt dat het verboden is om een assurance-onderzoek van duurzaamheidsrapportering te verrichten zonder te beschikken over een door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning, maar dat bij algemene maatregel van bestuur vrijstelling kan worden verleend voor aangewezen derde personen of organisaties, waaronder de IASP.

³ Zie het voorgestelde art. 2:391a BW in *Kamerstukken II 2022/23*, 36 157, nr. A, waarmee het onder andere mogelijk wordt om bij algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen ter uitvoering van bindende EU-rechtshandelingen regels omtrent de verplichtingen tot het opnemen van informatie in het bestuursverslag, tot het opstellen en openbaar maken van een afzonderlijk jaarlijks verslag en tot het opstellen en openbaar maken van een of meer daarmee samenhangende verklaringen, waaronder het laten onderzoeken van de informatie, het afzonderlijke jaarlijkse verslag en de verklaringen door een accountant of accountantsorganisatie als bedoeld in artikel 2:393 BW of door een andere derde persoon of organisatie.

verband houden en geven daarmee onze visie op de in het consultatiedocument opgeworpen vragen.

Het betreft de volgende onderwerpen:

- (i) De mogelijkheid dat het assurance-onderzoek wordt uitgevoerd door een IASP.
- (ii) De mogelijkheid dat het assurance-onderzoek wordt uitgevoerd door een ander auditkantoor dan de organisatie die de jaarrekening controleert.
- (iii) Aandachtspunten die samenhangen met de onder (i) en (ii) genoemde lidstaatopties.

2 INDEPENDENT ASSURANCE SERVICE PROVIDER

Wij zouden het wenselijk vinden als Nederlandse vennootschappen de mogelijkheid krijgen het assurance-onderzoek door een IASP te laten verrichten. Indien de wetgever onze redenering volgt, achten wij het ook van belang dat deze mogelijkheid direct met ingang van boekjaar 2024 wordt geboden (en dus niet later bij AMvB wordt geregeld). Dit zal eraan bijdragen dat er een meer level-playing field kan ontstaan tussen auditkantoren en IASPs.

Het uitsluiten van ISAPs zal leiden tot een oligopolie van een beperkt aantal auditkantoren ten aanzien van het verlenen van assurance op de duurzaamheidsrapportage. Met onder meer de Commissie toekomst accountancysector⁴ menen wij een dergelijke situatie, die bovendien zou leiden tot nog verdere concentratie van de Nederlandse auditmarkt⁵, onwenselijk is.

Wij volgen het uitgangspunt in de CSRD dat de auditor vaak de meest aangewezen partij zal zijn om het assurance-oordeel over de duurzaamheidsrapportage te geven. Daarbij speelt in het bijzonder de met de CSRD voorgestane nauwe samenhang tussen en consistentie van de financiële verslaggeving en de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie.⁶

Dat uitgangspunt rechtvaardigt echter niet *enkel* auditkantoren toe te laten tot de markt voor assurance-opdrachten met betrekking tot niet-financiële informatie. Wij zien goede gronden om, in lijn met de reeds bestendige praktijk, het verlenen van assurance ten aanzien van duurzaamheidsinformatie op te dragen aan daarin gespecialiseerde IASPs.

---

⁴ Commissie toezicht accountancysector, *Vertrouwen op controle – Rapport van de commissie toekomst accountancysector*, 2020, pp. 52 en 54 (aanbeveling 6 in het bijzonder).

⁵ Zie over dit concentratierisico: overweging (61) bij de CSRD.

⁶ Overweging (54) bij de CSRD.

De CSRD en de ESRS beslaan een breed scala aan onderwerpen waarover gerapporteerd moet worden. Het gaat om honderden datapunten, waaraan complexe beoordelingen vooraf kunnen gaan – bijvoorbeeld waar het ingewikkelde *supply chain*- of milieuvraagstukken betreft. Hoewel grote auditkantoren zich in toenemende mate (verder) toeleggen op de beoordeling van duurzaamheidsinformatie, kan het de voorkeur hebben de assurance-opdracht aan een IASP te verlenen. Verschillende grote (beursgenoteerde) ondernemingen werken op dit moment al op die basis voor hun emissie-*disclosures*.⁷

Het niet direct toelaten van IASPs zou dus een bestendige praktijk, die erop gericht is om te komen tot (zorgvuldige totstandkoming van) deugdelijke informatievoorziening aan *stakeholders*, doorkruisen. Dat is onwenselijk.

Overigens merken wij op dat ten aanzien van beursgenoteerde ondernemingen vraag en aanbod van auditdiensten niet altijd op elkaar zijn afgestemd en dat diverse ondernemingen moeite hebben een auditor te vinden die beschikbaar is, bereid is, en voldoende capaciteit heeft om de audit van de jaarrekening te verzorgen. Het niet faciliteren van de mogelijkheid de assurance ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie door een IASPs te laten geven, zet deze markt verder onder druk.

3 ANDERE AUDITOR OF AUDITKANTOOR DAN VOOR WETTELIJKE CONTROLE JAARREKENING

Wij achten het verder wenselijk dat een andere auditor of auditkantoor dan de organisatie die verantwoordelijk is voor de controle van de jaarrekening het assurance-oordeel over de duurzaamheidsrapportage kan geven. Volledigheidshalve noemen wij dat uit de CSRD volgt dat indien onze aanbeveling in paragraaf 2 zou worden gevolgd, ook van de in deze paragraaf 3 genoemde lidstaattoptie gebruik moet worden gemaakt.⁸

Deze optie biedt, evenals de optie voor het kiezen van een IASP, ondernemingen, meer flexibiliteit wat zal bijdragen aan een betere afstemming

---

⁷ Zie hierover uitgebreid: N. Kamp-Roelands, ' Assurance bij duurzaamheidsinformatie, wat is de status bij Nederlandse beursfondsen?', *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie* 96(3/4) (2022), pp. 89–100.

⁸ Considerans 61 CSRD.

van vraag en aanbod met de daarbij te verwachten positieve invloed op prijsvorming en kwaliteit.

4 ONDERNEMINGSRECHTELIJKE AANDACHTSPUNTEN

Als de Nederlandse regeling zal voorzien in de in paragraaf 2 of 3 genoemde lidstaatopties, vereist dit dat de impact hiervan op bestaande regelingen wordt overwogen. Wij lichten er een aantal punten uit.

Artikel 2:393 lid 2 BW schrijft voor hoe de auditor met de daar genoemde controle taak wordt benoemd. Wij veronderstellen dat de benoeming van de auditor of IASP die de duurzaamheidsrapportage onderzoekt op dezelfde wijze dient te verlopen. Het conceptwetsvoorstel voorziet hier echter niet in. Ook zou aandacht besteed moeten worden aan een mogelijke verplichte roulatie en in hoeverre het wenselijk is dat het besluit instelling auditcommissie voorziet in de situatie dat de auditor die de wettelijke controle verricht, niet ook de assurance op de duurzaamheidsrapportage verleent.

Ten aanzien van het intrekken van de opdrachtverlening moet mogelijk verduidelijkt worden dan dit enkel kan om 'gewichtige redenen' zoals dat nu ook in artikel 2:393 BW bepaald is.

Wij vragen ook aandacht voor overgangsrechtsrechtelijke aspecten. Indien een auditor van een vennootschap die vanaf boekjaar 2024 conform de CSRD moet rapporteren, reeds benoemd is voor een termijn die 2024 (en mogelijk latere jaren) bestrijkt, wordt deze opdracht dan geacht mede de opdracht te omvatten de duurzaamheidsrapportage te onderzoeken? Indien de onderneming in dat geval een andere auditor of een IASP wenst te benoemen, moet dat dan gezien worden als een (partiele) intrekking van de opdracht in de zin van artikel 3:393 lid 2 BW?

Daarnaast merken wij op dat artikel 37 lid 3 van Richtlijn 2006/43/EU implementatie behoeft.

Ten slotte zou het wenselijk zijn als artikel 2:117 lid 5 BW (en eventueel lid 1 van dat artikel) en 2:129a lid 2 BW worden geactualiseerd. Hetzelfde geldt voor de overeenkomstige B.V. bepalingen.

5 CONTACTGEGEVENS

Casper Nagtegaal

E: casper.nagtegaal@debrauw.com

T: +31 20 577 1075

Davine Roessingh

E: davine.roessingh@debrauw.com

T: +31 6 5162 1874

Roel de Jong

E: roel.dejong@debrauw.com

T: +31 6 5374 8825

Lisanne Baks

E: lisanne.baks@debrauw.com

T: +31 6 3830 5480